

Μηχανολόγος Εκπαιδευτικός ΠΕ17.02

Διεύθυνση: Ομήρου 58 38222 Βόλος
Τηλέφωνα: 24210)78277, 6936)584278
Fax: 24210)78277
e-mail: socrates@sch.gr

Προς

Σχολεία και Υπηρεσίες
ΔΔΕ Νομού Μαγνησίας

Θέμα: « Θέσεις της ΟΛΜΕ για την Αξιολόγηση »

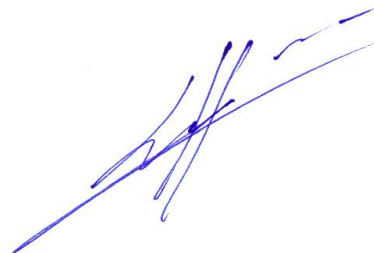
Αγαπητοί φίλοι, φίλες

Κατόπιν πληθώρας αιτημάτων συναδέλφων, σας στέλνω τις θέσεις της Ομοσπονδίας μας για το φλέγον θέμα της Αξιολόγησης. Οι θέσεις αυτές ψηφίστηκαν στο 8^ο Συνέδριο της ΟΛΜΕ (1997).

Όπως θα διαπιστώσετε από την ανάγνωση του συνημμένου, η ΟΛΜΕ **δεν είναι αντίθετη στην αξιολόγηση**, όπως υποστηρίζουν κάποιοι.

Αντίθετα, η ΟΛΜΕ **είναι κάθετα αντίθετη στην αξιολόγηση-χειραγώγηση**. Η έννοια αξιολόγηση-χειραγώγηση σημαίνει, κατά βάση, εκείνη τη μορφή της αξιολόγησης ή οποια συνδέεται με τη βαθμολογική, μισθολογική, εργασιακή εξέλιξη του εκπαιδευτικού και επομένως φέρνει την υποταγή, τη διάσπαση του κλάδου, τη μισθολογική καθήλωση, την άρση της μονιμότητας και τις απολύσεις.

Με τιμή

Σαβελίδης Σωκράτης

PhD, MSc Μηχανολόγος Εκπαιδευτικός ΠΕ17.02

Πρόεδρος της ΕΛΜΕ Μαγνησίας

8^ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΟΛΜΕ: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου, όπως και κάθε εκπαιδευτικό ζήτημα, έχει πολιτικο-ιδεολογική αναφορά. Η παρουσία ή η απουσία της δε συνιστά εξ ορισμού προοδευτικό ή συντηρητικό γεγονός (με οποιονδήποτε συνδυασμό των διαζεύξεων), αλλά το τι θα διαμορφωθεί και θα αναπτύσσεται εξαρτάται από τους συσχετισμούς και τη δυναμική των αντιτιθέμενων απόψεων.

Το ερώτημα, ως εκ τούτου, δεν έγκειται στο σημείο “ναι ή όχι στην αξιολόγηση” (άλλωστε οι επιλεκτικοί μηχανισμοί διατρέχουν όλο τον κορμό της Παιδείας και δεν “ανακαλύπτονται” σε αυτό το θέμα). Έγκειται στο “για ποια αξιολόγηση μιλάμε, για ποιο σκοπό γίνεται, από ποιους γίνεται και πώς συνδέεται με τα μεγάλα προβλήματα της εκπαίδευσης και τις επιλογές του κινήματός μας”.

Για μας η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου στοχεύει στην αναμόρφωση της σχολικής ζωής σε μία κατεύθυνση χειραφέτησης των δρωσών κοινωνικών δυνάμεων, στον εκδημοκρατισμό του εκπαιδευτικού συστήματος, στη μορφωτική – παιδαγωγική ενίσχυση της εκπαιδευτικής πράξης, στη διαρκή επιστημονική ανανέωση του γνωστικού περιεχομένου, στην κοινωνιολογική αποτίμηση της εκπαιδευτικής λειτουργίας, στην προώθηση των στόχων του κλάδου μας.

Η αξιολόγηση είναι μία δυναμική διαδικασία, που πρέπει να συνδεθεί με ένα σύνολο θεσμικών αλλαγών, με γενναία χρηματοδότηση, με ουσιαστική επιμόρφωση, με ευελιξία στα αναλυτικά προγράμματα, με αλλαγές στο σύστημα διοίκησης και εποπτείας της εκπαίδευσης, με συμμετοχή των εκπαιδευτικών στο σχεδιασμό και τη χάραξη της εκπαιδευτικής πολιτικής, με συνεργασία του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου με τους συνδικαλιστικούς φορείς και το ΚΕ.ΜΕ.ΤΕ.

Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου αποτέλεσε και αποτελεί έναν από τους κύριους άξονες των συνδικαλιστικών θέσεων και διεκδικήσεων του κλάδου μας. Και τούτο, διότι η αξιολόγηση συνδέεται με το χαρακτήρα της σχολικής ζωής, την επιστημονική και παιδαγωγική ελευθερία, τη θέση και το ρόλο των εκπαιδευτικών, αλλά και την πολιτικο-ιδεολογική θεώρηση της εκπαίδευσης.

Η ΟΛΜΕ έδωσε μακροχρόνιους αγώνες, για να παρεμποδίσει την επιβολή των ιδεολογικών ελέγχων στην εκπαιδευτική λειτουργία και τη μετατροπή των καθηγητών

σε πειθήνια εκτελεστικά όργανα των κυβερνητικών εντολών. Όσο διατηρείται και ενισχύεται το προσωποπαγές, ιεραρχικό, γραφειοκρατικό και αυταρχικό σύστημα διοίκησης και εποπτείας της εκπαίδευσης (νόμος 2043/92), οποιαδήποτε μορφή αξιολόγησης του εκπαιδευτικού θα είναι αναπόφευκτα διαδικασία συμμόρφωσης και ελέγχου, που θα δαιωνίζει την ισχύουσα τάξη πραγμάτων.

Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου, για το συνδικαλιστικό μας κίνημα, είναι μια ενεργός διαδικασία ανάλυσης και ανάδειξης των ουσιαστικών προβλημάτων του σχολείου, σε μία κατεύθυνση προώθησης και επίλυσής τους με βάση τις δικές μας επιλογές.

Η αξιολόγηση, όπως εμείς την προσδιορίζουμε, δεν είναι απόρροια των κελευσμάτων της αγοράς σε μία λογική ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας. Είναι ένα πεδίο ανάπτυξης του κοινωνικού χαρακτήρα της Παιδείας. Είναι ένας χώρος στον οποίο θα αποτυπωθούν οι κύριες πλευρές της μόρφωσης (χαρακτήρας της γνώσης, ανισότητες, μαθησιακές ανάγκες, περιεχόμενο σχολείου κ.λπ.) με ένα τρόπο που θα δημιουργεί τοπικούς και ευρύτερους πολιτικούς συσχετισμούς για τον εκδημοκρατισμό της εκπαίδευσης. Δεν είναι ο τόπος καταγραφής απλώς και μόνο των γνωστών (άλλωστε) προβλημάτων, αλλά το υπόστρωμα ανάπτυξης μιας δυναμικής που θα απαιτεί λύσεις τόσο στο σχολικό μικρόκοσμο όσο και στον εκπαιδευτικό μακρόκοσμο.

Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου δεν είναι μία “εξωτερική” αποτίμηση της σχολικής πραγματικότητας (από κάποιους τρίτους), αλλά μία εσωτερική υπόθεση της εκπαιδευτικής κοινότητας, που αποβλέπει (και με διάθεση αυτοκριτικής) στην αναμόρφωση της παιδαγωγικής πράξης. Είναι μία συλλογική και προσωπική προσπάθεια για να απελευθερωθούν οι δημιουργικές δυνάμεις του κλάδου μας.

Οι θέσεις μας για τον προγραμματισμό και την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου
Οι θέσεις τις οποίες έχουμε διαμορφώσει για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου συναντούν ευρύτατη αποδοχή. Επιβεβαιώνονται από τα πορίσματα των ευρωπαϊκών συνδικάτων και του Συμβουλίου της Ευρώπης (Δελτίο ΟΛΜΕ, τεύχος 618, Φεβρουάριος '91). Ενισχύθηκαν από την ειδική ημερίδα που διοργάνωσε η ΟΛΜΕ σε συνεργασία με ειδικούς για το θέμα αυτό (Αθήνα 19-12-91) και από τις συζητήσεις που έχουν διοργανώσει οι τοπικές μας ενώσεις.

Συγκεκριμένα:

- Ο σχολείο είναι ένας χώρος δημιουργίας ευαίσθητων διαπροσωπικών σχέσεων, αποτελεσματικός, παραγωγικός και όχι χώρος ανταγωνιστικός.
- Η διδασκαλία είναι μία σύνθετη και συλλογική ανθρώπινη λειτουργία, που συνδέεται με παράγοντες, όπως οι σκοποί της εκπαίδευσης, τα μέσα που διατίθενται, τα αναλυτικά προγράμματα, τα βιβλία, οι συνθήκες εργασίας, η διοικητική δομή, το κοινωνικό περιβάλλον.
- Δεν υπάρχει ένας γενικός κώδικας διδασκαλίας, που να μπορεί να εφαρμοστεί παντού με τα ίδια αποτελέσματα, και δεν μπορεί να εξακριβωθεί επιστημονικά ποια διδασκαλία αποδίδει περισσότερο.
- Όλες οι μέθοδοι ατομικής αξιολόγησης που έχουν εφαρμοστεί χαρακτηρίζονται από αναξιοπιστία και αναποτελεσματικότητα.
- Αντίθετα, οι μέθοδοι αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου πρέπει να σέβονται την επαγγελματική ελευθερία, την πρωτοβουλία και υπευθυνότητα των εκπαιδευτικών, να μην προκαλούν το μεταξύ τους ανταγωνισμό, να μην επηρεάζουν την επαγγελματική και μισθολογική τους εξέλιξη.

Όλα τα σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα δικαιώνουν την εμμονή μας στη θέση για προγραμματισμό και αξιολόγηση του εκπαιδευτικού συστήματος και του εκπαιδευτικού έργου, γιατί αποτελεί δυναμική λειτουργία, προωθητική μετασχηματισμού για όλο το εκπαιδευτικό σύστημα.

Η πρότασή μας

Ο σύστημα αξιολόγησης που προτείνουμε βασίζεται στις παρακάτω αρχές:

1. Σκοπός της αξιολόγησης είναι η βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης και όχι ο διοικητικός έλεγχος και η πειθάρχηση των καθηγητών.
Η αντίληψη ότι, αν ελέγξουμε τον καθηγητή, θα πάνε όλα καλά στο σχολείο είναι άκρως αναχρονιστική και λανθασμένη. Άλλωστε, η διεθνής εμπειρία καταδεικνύει ότι οι εκπαιδευτικοί ενεργοποιούνται περισσότερο με εσωτερικά κίνητρα βελτίωσης της εκπαιδευτικής λειτουργίας και όχι με κάποια εξωτερικά ανταγωνιστικά κίνητρα αποδοτικότητας.
2. Ο σύλλογος διδασκόντων αποκτά ουσιαστικό ρόλο στην εκπαιδευτική λειτουργία με την ανάληψη αποφασιστικών αρμοδιοτήτων στην αξιολόγηση, καθώς και στην κατάρτιση ερευνητικών και επιμορφωτικών προγραμμάτων.

3. Η αξιολόγηση συνδέεται με την υποβοήθηση και την ανάπτυξη ερευνητικών και πειραματικών δραστηριοτήτων στα σχολεία. Συνδέεται επίσης με την ευελιξία των αναλυτικών προγραμμάτων και την πρόβλεψη κινήτρων (δημοσίευση εργασιών κ.λπ.).
 4. Η αυτοαξιολόγηση είναι βασικός συντελεστής της όλης διαδικασίας. Οι εκπαιδευτικοί, τόσο στη βασική τους κατάρτιση όσο και στην επιμόρφωσή τους, πρέπει να ενημερώνονται και στις πρακτικές της συλλογικής αξιολόγησης και της αυτοαξιολόγησης.
 5. Ο ρόλος του σχολικού συμβούλου στη διαδικασία της αξιολόγησης είναι καθοδηγητικός, συμβουλευτικός και παιδαγωγικός.
 6. Οι έννοιες “αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου” και “υπηρεσιακή κρίση” πρέπει να διαχωριστούν. Η υπηρεσιακή κρίση γίνεται μόνο για τη στελέχωση της εκπαίδευσης και δε συνδέεται με τη μισθολογική εξέλιξη.
- Με βάση τις αρχές αυτές, η πρότασή μας συγκεκριμενοποιείται ως εξής:

Αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού Έργου

- Στην αρχή κάθε σχολικής χρονιάς ο Σύλλογος Διδασκόντων κάνει τον προγραμματισμό του σχολικού έργου και τον υποβάλλει στον προϊστάμενο Δ.Ε. και στους σχολικούς συμβούλους, που διατυπώνουν τις παρατηρήσεις τους. Το Σχολικό Συμβούλιο, επίσης, καταθέτει τις δικές του απόψεις στο Σύλλογο Διδασκόντων για θέματα που αφορούν την οργάνωση της σχολικής ζωής. Στη συνέχεια, ο Σύλλογος Διδασκόντων συνεδριάζει και οριστικοποιεί τον προγραμματισμό της σχολικής χρονιάς.
- Οι παιδαγωγικές συνεδρίες του Α' και του Β' τριμήνου προσλαμβάνουν ουσιαστικό χαρακτήρα. Ο Σύλλογος Διδασκόντων συζητεί διεξοδικά επί της πορείας του αρχικού προγραμματισμού και προβαίνει στις απαιτούμενες διορθωτικές κινήσεις.
- Στο τέλος της χρονιάς γίνεται από το Σύλλογο Διδασκόντων απολογισμός. Κάθε καθηγητής καταθέτει το δικό του απολογιστικό σημείωμα, επί του οποίου εκφράζονται οι απόψεις του διευθυντή του σχολείου και του σχολικού συμβούλου. Το απολογιστικό σημείωμα του καθηγητή αναφέρεται:
 - στο βαθμό υλοποίησης των προγραμματισμένων στόχων•

- στις αδυναμίες – δυσκολίες που αντιμετώπισε κατά την υλοποίηση•
- στις παρεμβάσεις και υποδείξεις του διευθυντή και του σχολικού συμβούλου•
- στις σχέσεις και την εξέλιξη του μαθητικού δυναμικού•
- στις προτάσεις του για τη βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου.

Κατά τον προγραμματισμό της επόμενης σχολικής χρονιάς λαμβάνονται υπόψη οι υποδείξεις των σχολικών συμβούλων και του προϊστάμενου Δ.Ε. επί του απολογισμού της προηγούμενης.

Με βάση τους απολογισμούς του εκπαιδευτικού έργου οι σχολικοί σύμβουλοι και οι διευθυντές Δ.Ε. υποβάλλουν σε τακτά χρονικά διαστήματα τις προτάσεις τους στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και στο ΥΠΕΠΘ αντίστοιχα.

Με τις παραπάνω προτάσεις πιστεύουμε ότι διασφαλίζεται μια διαδικασία διαρκούς ανατροφοδότησης και βελτίωσης του εκπαιδευτικού έργου.

Υπηρεσιακή Κρίση

Η υπηρεσιακή κρίση γίνεται από Συμβούλια Επιλογής μη ελεγχόμενα από την κυβερνητική εξουσία. Στα Συμβούλια Επιλογής μετέχουν αιρετοί εκπρόσωποι του κλάδου. Δεν μπορούν να μετέχουν σχολικοί σύμβουλοι.

Τα κριτήρια με τα οποία θα κρίνει το Συμβούλιο Επιλογής πρέπει να είναι αυστηρά αξιοκρατικά και αντικειμενικά, και να συνδυάζουν την επιστημονική κατάρτιση με τη διοικητική και οργανωτική ικανότητα, την εμπειρία στα ζητήματα της εκπαίδευσης και την ενεργό συμμετοχή στις σχολικές διαδικασίες.

Ανάμεσα στα στοιχεία που μπορεί να συνεκτιμά το Συμβούλιο Επιλογής βλέπουμε να συμπεριλαμβάνονται:

- το υπηρεσιακό μητρώο του υποψηφίου (επιμορφώσεις – μετεκπαιδεύσεις – συγγραφικό έργο, δημοσιεύσεις κ.λπ.)•
- οι ετήσιοι απολογισμοί των σχολείων, όπου συμπεριλαμβάνονται τα απολογιστικά σημειώματα του εκπαιδευτικού και οι παρατηρήσεις του σχολείου και του σχολικού συμβούλου•
- κάθε άλλο στοιχείο που μπορεί να προσκομίσει ο υποψήφιος.
- Σε κάθε περίπτωση, ο υποψήφιος έχει το δικαίωμα ένστασης και προσφυγής σε δευτεροβάθμια κρίση.

Οι παραπάνω θέσεις συνδέονται με τη συνολική επανεξέταση και διαπραγμάτευση του πλαισίου που ρυθμίζει το περιεχόμενο, την οργάνωση και τη διοίκηση του εκπαιδευτικού συστήματος. Στα πλαίσια αυτής της συνολικής επαναδιαπραγμάτευσης, αντιλαμβανόμαστε την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού ως μία διαδικασία αποκεντρωμένη και συλλογική, στα πλαίσια της σχολικής μονάδας. Κάθε σχολείο αποτελεί ιδιαίτερη εκπαιδευτική μονάδα με ιδιαιτερότητες υποδομής, με τους δικούς της κοινωνικούς και πολιτισμικούς προσδιορισμούς και με τους δικούς της φορείς, που συμμετέχουν άμεσα ή έμμεσα στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Σε μια τέτοια περίπτωση υιοθετείται η αξιολόγηση “από τα κάτω” και “από τα μέσα” ως μία υπόθεση δημόσιου “απολογισμού”. Το συγκεκριμένο πλαίσιο οργάνωσης αυτής της αξιολόγησης είναι υπόθεση της κάθε σχολικής μονάδας στα πλαίσια της εκπαιδευτικής της περιφέρειας.